

Nr 59.

Av herr **Sandström m. fl.**, *angående upphandlingen av lantbruksprodukter för statens och kommunernas räkning direkt från producenterna.*

Genom cirkulär den 12 juni 1931 (S. F. S. 222/31) utfärdade Kungl. Maj:t, i enlighet med riksdagens skrivelse den 14 mars 1931 nr 72, föreskrifter angående upphandling under hand av lantbruksprodukter, och genom ett annat cirkulär av samma dag anbefalldes länsstyrelserna att fästa vederbörandes uppmärksamhet på vikten av, att jämväl kommunala myndigheter m. fl. iakttog dessa föreskrifter.

Detta upphandlingsförfarande har redan varit av betydelse för lantbruksbefolkningen i landet, och när detsamma väl har hunnit att bliva mera utbrett, så att det omfattar alla allmänna inrättningar, kommer det säkerligen att medföra synnerligen glädjande resultat.

Vad beträffar Norrbotten och särskilt de delar därav, som ligga i närheten av Bodens fästning, har som bekant dylik upphandling direkt från producenterna för statens räkning ägt rum sedan flera år tillbaka, vilket också givit anledning till dess benämning Bodensystemet. På grund av den gynnsamma erfarenhet, som lantmannaorganisationerna i Norrbotten sålunda gjort av samarbetet med myndigheterna i detta avseende, ha de sökt utvidga omfattningen av systemet, så att förutom hö och potatis numera även ved fått avyttras till Bodens fästning från producenternas sammanslutning. Härvid har det emellertid framkommit, att vederbörande myndigheter icke anse, att denna artikel inrymmes under begreppet lantbruksprodukter, d. v. s. att cirkuläret av den 12 juni 1931 icke skulle vara tillämpligt beträffande skogsprodukter.

Från ett antal intresserade har vidare gjorts underdånig framställning om uppmuntrande av svinaveln i Norrbotten genom inköp av fläsk för kronans räkning. Denna framställning har ännu icke föranlett något Kungl. Maj:ts beslut. Även i fråga om svin och fläsk är det dock icke fullt tydligt, att de skola inräknas bland lantbruksprodukter enligt cirkuläret om underhandsupphandling.

Slutligen har från lantmannahäll hemställts till vederbörande myndigheter att lantbrukarna själva genom sin sammanslutning skulle få åtaga sig förekommande inlejdning av hästar till truppförbanden i Boden på enahanda villkor, som gälla för leverans av lantbruksprodukter. Då emellertid häst-

lejning icke innefattas i begreppet lantbruksprodukter, ha vederbörande icke ansett sig befogade att tillmötesgå denna framställning.

Begreppet lantbruksprodukter i inskränkt mening kan ju anses omfatta endast det, som växer på den odlade marken eller avkastas av djuren, såsom spannmål, hö, halm och potatis samt mjölk, men i vidsträcktare mening torde man däri kunna inrymma även skogsprodukter och djur, vare sig dessa avses till slakt, till bruk eller till inlejning.

Det torde även varit riksdagens mening, att den direkta upphandlingen från producenterna skulle omfatta alla tänkbara produkter av jorden och jordbruket med dess binärningar, oavsett om dessa enligt gängse språkbruk innefattas i begreppet lantbruksprodukter eller ej.

Beträffande hästlejningen är det ju också sedan länge föreskrivet, att alla anbud skola upptagas till prövning, oavsett det antal hästar de omfatta, och detta just för att bereda möjlighet även för den, som har endast en eller ett par hästar, att komma i åtanke vid inlejning. Till följd därav, att de större posterna lejningshästar pläga utbjudas av entreprenörer, vilka som villkor för sitt anbuds giltighet uppställa, att detsamma antages odelat, har emellertid nämnda föreskrift icke kunnat få någon praktisk betydelse. Skäl synas därför föreligga att utsträcka underhandsupphandlingen till att omfatta även hästlejning, varigenom dels kronan skulle få billigare lejningspris och dels lantbrukarna själva kunde få mer betalt för sina inlejda hästar, än som nu är möjligt vid inlejning genom mellanhänder, vilka själva förbehålla sig en avsevärd del av lejningspriset.

På grund av vad som sålunda anförts föreslås,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa:

1:o) att sådana ändringar vidtagas i nu gällande författning, att begreppet lantbruksprodukter, som må under hand upphandlas för statens behov, skall omfatta även skogsprodukter och djur, nämligen slaktdjur, levande djur eller till inlejning avsedda hästar;

2:o) att de myndigheter, vilka ha att verkställa upphandling för statens räkning, måtte anbefallas tillse, att upphandlingen under hand av lantbruksprodukter direkt från producenterna eller deras organisationer i möjligaste mån kommer till utförande, samt att kommunala m. fl. inrättningar måtte uppmanas att iakttaga samma föreskrifter.

Stockholm den 20 januari 1932.

P. Sandström.

O. Bergqvist.

C. I. Asplund.